

TURŠKI VPADI, KMEČKI UPORI IN REFORMACIJA NA SLOVENSKEM (15. in 16. st.)

Razvoj slovenskih dežel v 15. in 16. st., srednjeveška kolonizacija

Notranja kolonizacija = pridobivanje novih poljedelskih površin (krčenje gozdov, izsuševanje močvirij, obdelava z grmičevjem poraslih površin) => nastajanje vasi in mest
Zunanja kolonizacija = seljenje v sosednje pokrajine, premikala se je tudi državna jezikovna in etnična meja

Etnične meje:

- o Severna etnična meja v 15. st.: Šmohor – Dobrač – Beljak – Osoje – Djekše (najvišja točka) Grebin – Labot – Ivnik – Radgona – Monošter
- o Zahodna narodnostna meja (med Slovenci in Romani): Tržič (Monfalcone) – Čedad (Cividale) – Čenta (Tarcento) – Pušja vas (Venezona) – Karnijske Alpe
Etnična meja se je naslonila na avstrijsko – beneško državno mejo.
- o Slovensko – ogrska narodnostna meja: od Monoštra proti jugozahodu mimo Dolnje Lendave do Mure – Ormož – Metlika (priključena slo. ozemlju). Iz slo. ozemlja se je izločil Žumberak.

S srednjeveško kolonizacijo so pri nas nastali tuji **jezikovni otoki** = naselja tujcev sredi slo. ozemlja. Do druge svetovne vojne se je ohranil **kočevski jezikovni otok** (naseljen z Nemci).

Slovenske dežele so bile razdeljene med tri evropske države:

- Habsburško monarhijo kot del Rimsko-nemškega cesarstva (Štajerska, Koroška, Kranjska, Goriška)
- Beneško republiko (obalni del Istre – Koper, Izola, Piran – Milje, Dragonja, Buzet, Beneška Slovenija)
- Kraljevino Ogrsko (deli Prekmurja, porabski Slovenci)

Zaradi fevdalne razcepljenosti zemljiška gospostva niso bila strnjena v celoto, ampak so se delila na več manjših fevdov. Kljub temu je bila večina slo. ozemlja združena pod oblastjo ene fevdalne družine, in sicer pod **Celjskimi grofi** do l. 1456, ko je rod Celjskih izumrl z **Ulrikom II.**

Herman II. Celjski je v bitki pri **Nikopolju** rešil življenje habsburškemu cesarju **Sigimundu Luksemburškemu**. S tem se je prekinilo vazalstvo do Habsburžanov in Herman II. je bil povzdignjen v državnega velikaša.

Po smrti Ulrika II. so se posesti polastili Habsburžani, ki so uvajali **dedno pogodbo** iz l. 1443.

Deželni stanov na Slovenskem so se izoblikovali v 15. st. Sestavljeni so bili iz višjega plemstva, cerkvenih dostojanstvenikov, malega plemstva (vitezov) ter zastopnikov mest in trgov. Izjema: na Goriškem pa tudi iz kmetov.

Deželni stanov so odločali o:

- deželnemu knezu so dajali nasvete glede splošnih zadev
- odobritvi izrednih davkov
- preklicu novcev, deželni obrambi

Turški vpadi

Prva faza (1408-1415) – roparski pohodi, pri ljudeh so zbujaali strah in grozo, oplenili so Metliko, Belo Krajino, prodrli na Kranjsko do LJ, vendar te niso poškodovali.

Po l. 1415 ni več turških vpadov, ker so Turki utrjevali svojo oblast na Balkanu, bil pa je to tudi čas prijateljevanja celjskega grofa Ulrika II. in turškega sultana Murata, katerih ženi sta bili sestri iz rodbine srbskega despota Brankoviča.

Druga faza (1469-1483) – najbolj intenzivna, najhujša pustošenja, cilj je bil deželo izčrpati nato pa osvojiti, napadi so bili vodeni iz Bosne, največkrat so napadli Kranjsko, potem Štajesko, Koroško, Furlansko nižino (tja so se usmerjali preko Istre in Tržaškega krasa). Vojska je bila sestavljena iz bosenske vojske in akindžij (lahke konjenice – predhonica turške vojske).

Po l. 1491-1499 – času mira – vladanje Matije Korvina (kralj Matjaž), uspe mu premagati Turke v Bosni, vladal je Kranjski, Koroški, Štajerski.

Tretja faza (po l. 1491) – so vpadi 1krat letno, najbolj uničevalni za Dolenjsko, Notranjsko ter okolico Celja in Ptuja.

Četrta faza (1522-1540) – (padec Ogrske v bitki pri Mohaču) => to je bil težek čas za slo. dežele, saj so bili vpadi zelo pogosti. To je bil čas vladanja sultana Suljemana II. Veličastnega, čigar cilj je bil, da s stalno prisotnostjo in ropanjem izčrpajo habsburško vojsko na jugu države do te mere, da ne bo več sposobna braniti Dunaja. Sultanov pohod proti Dunaju (čez Ogrsko) l. 1532 in umik skozi Maribor, Celje in Ptuj sta pustila ogromno škodo. Cilj Turkov je bil Dunaj. Turki so napravili ogromno škodo na Štajerskem.

Po l. 1560 so težave s Turki še imeli prebivalci Prekmurja, ki je spadalo pod Ogrsko. Turški vpadi na Slovenskem so prenehali po skoraj 200 letih, ko je krščanska vojska premagala Turke v bitki pri Sisku l. 1593, kjer je slo. četam poveljeval Andrej Turjaški (Auersperg).

Za **obrambni sistem notranjeavstrijskih dežel** so poskrbeli deželni stanovi skupaj z deželnim knezom.

Deželni knez Ferdinand I. je uvedel nov vojaškoobrambni koncept, ki je slonel na:

- rednih vojaških davkih, tudi za plemstvo in duhovščino
- vsaka dežela je organizirala lastno obrambno vojsko (deželna vojska), ki je bila sestavljena tudi iz kmečkih vojnih obveznikov (»črna vojska«)
- organizacija trdnjavskega obrambnega sistema => izgradnja mogočne trdnjave na hrvaškem ozemlju (Karlovac l. 1579) in v Slavoniji. Celotni sistem je l. 1577 obsegal 79 trdnjav in se imenoval Vojna krajina.

Kmetje so morali za lastno varnost poskrbeti sami, zato so si postavljali utrjena taborišča (tabore), in sicer kar okoli cerkva, ki so jih obzidali, ali pa so se poskrili v naravne kraške jame. Tabore so začeli postavljati l. 1470. Za gradnjo so potrebovali dovoljenje deželnega kneza. Bilo je okoli 350 taborov (npr. Djekše na Koroškem).

Fevdanci so ob vpadih čepeli v varnih gradovih.

Mesta: deželni knez je izdal več odlokov o obveznem utrjevanju mestnih obzidij, zato je več trgov dobilo mestne pravice, npr. Kočevje (1471), Krško (1477), Lož (1477) in Višnja Gora (1478).

Sestava deželne vojske:

- »črna vojska«
- deželna konjenica
- določeno število izurjenih najemniških pešcev (najbolj uspešni vojaki)

Značilnosti Vojne krajine = posebna vojaško – obrambna pokrajina Habsburške monarhije na meji s turško državo:

- obstajala je od zač. 16. st. do l. 1818

- mejna črta je potekala od Senja v Kvarnerskem zalivu, mimo Siska do reke Save (Hrvaška), nato po Dravi (Slavonija), v Banat, Bačko => približno po današnji mejo z BIH
- izgradnja mogočne trdnjave Karlovac l. 1579 na hrvaškem ozemlju in v Slavoniji
- celotni sistem je l. 1577 obsegal 79 trdnjav
- sem so naseljevali Vlahe (prebegi, ki so pribežali iz Balkana) – Uskoke, ki so imeli nekaj ugodnosti: oproščeni so bili plačevanja davkov, v zameno so opravljali vojaško službo. Del Uskokov se je naselil pri nas v Beli Krajini, na spodnjem Dolenjskem in Notranjskem (priimki Lah, Skok, Smuk, Hrovat, ...). Naselili so se tudi v Žužemberku. Večina Uskokov se je kasneje poslovenila.
- Cesar Ferdinand jim je l. 1535 podelil osebno svobodo in zemljo ter svobodo veroizpovedi za opravljanje vojaške službe.
- po izgradnji trdnjave v Karlovcu (1579) je Vojna krajina razpadla na:
 - hrvaško Vojno krajino s sedežem v Karlovcu
 - slavonsko Vojno krajino s sedežem v Varaždinu

Financiranje Vojne krajine so prevzele notranjeavstrijske dežele: Kranjska, Koroška in Štajerska (hrvaški krvni davek je bil previsok in dežela preveč opustošena). Po l. 1578 so slovenske dežele formalno prevzele organizacijo in izvedbo celotnega vojaško-upravnega sistema Vojne krajine. Kranjska je plačevala polovico, Štajerska in Koroška pa po četrtno bremena. Stroški obrambe so do l. 1613 znašali več kot 27 milijonov goldinarjev. Kraljeva blagajna je prispevala le 8,3 %, ostale stroške so pokrile slo. dežele. Dežele so si zaradi finančne pomembnosti zagotovile mnoge pravice:

- visoka oficirska, dobro plačana mesta
- odločujoč vpliv nad krajiščno vojaško upravo
- monopol pri preskrbi krajine z žitom in suknom

Gospodarski položaj v mestih in na podeželju

Temeljna podlaga za **kmečko trgovino** je bila naturalna menjava žita za sol v istrskih mestih. Popolnoma se je razvila v 2. pol. 15. st., ko je dosegla v obe smeri 200 tisoč tovorov. Tovor, ki ga je prenašal konj je bil težek od 150 do 170 kg => tovorništvo = neagrarna dejavnost kmetov. Kmečki tovorniki so bili posredniki med pokrajinami na vzhodu (Hrvaška, Ogrska) in primorskimi mesti. Trgovali so z žitom, suknom, platnom, žebli in živino. Zelo pomembna pa je bila trgovina s soljo, ki so jo tihotapili mimo ustaljenih trgovskih poti.

Kmetije so se delile glede na premoženje. Začelo se je drobljenje kmetij:

- grunt je bil lahko cel ali pa razdeljen na 1/4, 1/8 ali 1/16
- kajže so nastale z delitvijo gruntov

V 16. st. se je izoblikoval enoten podložniški razred (izenačevanje). Začel se je proces razslojevanja na vasi:

- gruntarji
- kajžarji ▫ ukvarjali tudi z neagrarnimi dejavnostmi (drvarjenje, oglarjenje, prevoznštvo), živeli v bližini fužin in rudnikov, prisiljeni odhajati na dnino, ker niso mogli preživeti od majhnega kosa zemlje. Kajžarji so se ukvarjali z drvarjenjem, oglarjenjem in prevoznštvom. Največ kajžarskih naselij je nastalo v bližini rudnikov in fužin. Kajžarji so postali resni tekmeči meščanom, ker so se ukvarjali z različnimi neagrarnimi dejavnostmi in postali pri tem zelo podjetniško uspešni. Po obsegu se je kmečka trgovina približala meščanski, zato so slo. mesta z različnimi ukrepi omejevala podeželsko obrt in trgovino.

- **gostači** – skupina vaškega in mestnega proletariata, včasih najemnik, prebival (gostoval) v tuji hiši, preživel kot dninar (najeti delavec) Gostači so bili najemniki majhne kočice z malo zemlje okoli nje. Dninarje so kot najete delavce uporabljali za delo na poljih ali pa so krošnjari.

Na Slovenskem sta se v 15. in 16. st. pojavili prvi dve zgodnji kapitalistični obliki:

- založništvo
- manufaktura

Nosilci zgodnjega kapitalizma so bili meščani, zlasti tuji trgovci (nemški in italijanski).

Založništvo se je širilo v rudarstvu, fužinarstvu, platnarstvu, usnjarstvu, steklarstvu in papirništvu. V rudarstvu je kot najbolj profitno podjetje izstopal rudnik živega srebra v Idriji (največji je bil v Almadenu v Španiji), dobičkonosna pa sta bila tudi rudnika svinca v Pliberku blizu Beljaka in blizu Litije. Fužinarstvo je bilo najbolj razvito na Koroškem.

V zvezi s protiturško obrambo so se razvile specializirane **obrati**: puškarska, kosinarska, jermenarska, itd.

Triletno kolobarjenje (ozimina, jarina, praha): zemlja vsake tri leta eno leto počiva. Hlevske živinoreje še niso poznali, ker jo je uvedla šele Marija Terezija.

Bivanjske razmere kmetov so bile odvisne od premoženja. Večina domov je bila lesenih in je imela le en osrednji prostor. Premožnejši domovi so bili polzidani, notranjost se je delila na glavni prostor s pečjo, kuhinjo in kamro (spalnica staršev). Poznali so okna in vrata.

Kmečki upori (15., 16. st.)

Proti koncu 15. st. se je začela **kriza fevdalizma**, kar je močno prizadelo podložnega kmeta. Kmetje so se vse bolj ukvarjali z neagrarnimi dejavnostmi, in sicer s fužinarstvom, domačo obrtjo, drvarjenjem, oglarjenjem, ...

Vzroki za kmečke upore = nezadovoljstvo kmetov:

- povečanje tlake v zvezi z obrambnimi nalogami proti turški nevarnosti (gradnja obzidij)
- spreminjanje denarnih dajatev v naravnih zaradi padanja vrednosti denarja (inflacija) v povezavi z evropsko gospodarsko krizo (geografska odkritja). Cena žita na Štajerskem se je povečala za 4x. Kmet je zahteval, da plačujejo tiste dajatve, ki so zapisane v urbarju => skliceval se je na »stara pravda« (podložniške obveznosti, zapisane v urbarju)
- povečevanje dominikalne posesti fevdalnega gospoda z zaseganjem kmetij v začasen zakup
- omejevanje vseh neagrarnih dejavnosti, zlasti kmečke trgovine, tovarništva in obrti
- fevdalec je kmeta privezal na zemljo
- nezaščitenost kmeta pred turškim pustošenjem

0 =

Kmečki upor na Koroškem l. 1478 – kmečka zveza – BUND (od tod punt) – upor zatrejo Turki – maščevanje plemstva sledi.

Največji in časovno najdaljši (5 mesecev) je bil prvi **vseslovenski kmečki upor l. 1515**, ki je združil v boj kmete iz vsega slo. ozemlja z izjemo Goriške. Uprli so se, ker plemiči niso upoštevali stare pravde. Kmetje so zasedli grad Mehovo pri Novem mestu. Na sestanku v Slovenskih Konjicah so uporniki zahtevali svobodno trgovino. Do odločilne bitke je prišlo pri Celju med 5. in 10. julijem 1515. Upor je plemiška vojska zatrla, ker so bili kmetje neenotni (borili so se le blizu doma), niso imeli konjenice, imeli slabše orožje, bili manj izkušeni, zaupali so cesarju (!), ki pa je s svojo vojsko raje pomagal plemstvu. Prve slovenske tiskane

besede (»Le vkup, le vkup uboga gmajna!«) so se ohranile iz prvega vseslovenskega kmečkega upora l. 1515. Zahteva po stari pravdi je kmetom pomenila ohranitev dolžnosti, ki so bile zapisane v urbarju (predvsem denarne dajatve).

Hrvaško-slovenski kmečki upor l. 1573 – na posesti fevdalca Franje Tahija, zahteve so bile ustanovitev cesarskega namestništva v Zagrebu, ki bi pobiralo davke in jih dajalo cesarju.

Drugi vseslovenski kmečki upor l. 1635 – upor je vodil Ulja Gregorić, bitka pri Stubici – po izročilu jo je vodil Matija Gubec.

Tolminski kmečki upor l. 1713 – drugačni upori kot v 18. stol. – kmetje se zoperstavijo cesarju.

Na novo uvedene pravice zemljiških gospodov:

- vojaški davek (kontribucija)
- puntarski davek (pfenic)
- povečane dajatve (naturalne)

Vzroki za neuspeh kmečkih uporov:

- o slaba vojaška organizacija
- o pomanjkanje primerne orožja
- o neenotnost kmetov, saj so se upirali le znotraj meja svoje dežele
- o zaupanje v cesarjevo pravičnost
- o obremenjenost s kmečkimi opravili v poletnem času
- o odsotnost programov s primerno zastavljenimi družbenimi in ekonomskimi cilji

Kaznovanje kmetov:

- o najbolj okrutne fizične kazni (npr. kronanje Matije Gubca z razbeljenim žezlom)
- o uvajanje puntarskega davka (pfenic)
- o tlaka, s katero so morali popravljati uničene fevdalne objekte
- o denarne kazni

Slovenski umetniki in njihova literarna dela:

- o Ivan Pregelj: »Tolminci« (dogodki iz tolminskega kmečkega upora)
- o Bratko Kreft: »Velika puntarija« (drama, ki oriše hrvaško-slovenski kmečki upor)
- o Anton Aškerc: cikel desetih pesmi »Stara pravda« (o kmečkih uporih 1515 in 1573)

Likovna umetnost: kipar Stojan Batić: skulptura »Velika puntarija«, ki stoji pri Ljubljanskem gradu.

Reformacija (16. st.)

Pojem reformacija = versko in družbeno gibanje v 16. st., ki se je zavzemalo za obnovo cerkve v smislu prvotnih krščanskih načel. Privedlo je do razdelitve zahodnega krščanstva.

Nazore Lutrove reformacije so širili študentje, vojaki, potujoči trgovci in obrtniki.

Prvo središče reformacije je bilo v Trstu, kjer je škof Peter Bonomo vodil protestantski krožek, v katerem je sodeloval tudi Primož Trubar.

V 20.ih letih 16. st. je reformacija našla ugodna tla tudi v naših krajih. Razmere pri nas so bile take ali vsaj podobne kot v Nemčiji. V kulturnem in duhovnem življenju se je čutil vpliv italijanskega humanizma in renesanse.

Cerkvena organizacija na Slovenskem:

Cerkvena uprava je imela svoja središča izven slo.meja. Od l. 811 je bila ohranjena delitev na dve cerkveni vplivni območji po reki Dravi: na severu so bili verniki podrejeni nadškofiji v

Slazburgu, na jugu pa patriarhu v Ogleju. Slednji je bil od l. 1420 znotraj meja Beneške republike. Močnejšega vpliva obeh središč na slo. vernike ni bilo slutiti.

Ustanovitev ljubljanske škofije je bila povezana z notranjepolitičnimi razmerami v Habsburški monarhiji po izumrtju Celjskih grofov. Na ozemlju južno od Drave, ki je bila pod upravo Ogleja, je l. 1461 Friderik III. ustanovil ljubljansko škofijo, ki jo je naslednje leto potrdil tudi papež Pij II. Nova škofija je bila neposredno podrejena njemu in ne Ogleju. Postala je prva cerkvena upravna enota na današnjem slo. ozemlju.

Bruška pacifikacija = dokument, s katerim je nadvojvoda Karel I. v habsburških dednih deželah l. 1578 podelil plemstvu popolno versko svobodo zaradi pritiska deželnih stanov. Mestom Gradec, Ljubljana, Celovec in Jutenburg pa je podelil le svobodo vesti. S tem je reformacija na Slovenskem dosegla svoj vrh.

Slovenska protestantska cerkev

Primož Trubar (1508 – 1586) je v svojem delu »Cerkovna ordninga« izdelal cerkveni red z natančno določeno cerkveno organizacijo, s slovenskim jezikom kot glavnim jezikom verskih obredov ter verskega nauka v slo. deželah in slovenski jezik kot glavni jezik verskih obredov, natančno določeno cerkveno organizacijo in obvezno osnovno šolo (šole naj bi ustanovili v vsaki župniji, obiskovali bi jih tudi kmečki otroci in dekleta). V Ljubljani je bila ustanovljena protestantska deželnošolska šola, katere ravnatelj je bil **Adam Bohorič**.

Pomen reformacije:

- postavili so temelje slovenskega knjižnega jezika in narodne identitete (protestantski nauk je zahteval, da je za opravičilo pred bogom potrebna samo vera, katere temelj je Biblija. Če je vernik želel to razumeti in čutiti, je Biblijo moral brati sam v razumljivem jeziku. To je vzpodbudilo Trubarja in ostale slo. protestantske pisce, da so začeli izdajati dela v slovenskem jeziku)
- skrb za šolstvo, ideja o obvezni osnovni šoli (Trubar)
- nastale so zasebne knjižnice
- v Ljubljani je l. 1575 delovala prva tiskarna (tiskar Jani Mandelc)

Najpomembnejši predstavniki reformacije:

- Primož Trubar (1508-1586): prvi dve slovenski knjigi »Abecednik« in »Katekizem« (1550), »Ta evangeli sv. Matevža« (1555), »Cerkovna ordninga« (1564), prevod Nove zaveze: »Ta celi novi testament« (1582)
- Jurij Dalmatin: prevod celotnega Svetega pisma (1584), natisnjena je bila v Wittenbergu v 1500 izvodih
- Sebastijan Krelj: »Otročja biblija« (1566), »Postila slovenska« (1567)
- Adam Bohorič: »Zimske urice« (1584) = prva slovenska slovnica, napisana v latinščini
- Hieronim Megiser: Nemško – latinsko – slovensko – italijanski slovar

Protireformacija (konec 16., zač. 17. st.) = vrnitev h katoliški veri

Rekatolizacijo je izvajal cesar Ferdinand II. Gibanje katoliške cerkve proti reformaciji se imenuje protireformacija. Težnje katoliške cerkve: odpraviti lastno notranjo krizo.

Naloge tridentinskega koncila (1545 – 1563):

- utrditi papeško avtoriteto
- iztrebljenje zmotnih nauk v cerkvi
- reforma cerkvene discipline in navad

- prepovedali trgovanje z odpustki
- centralizacija reda z generalom na čelu
- misijonarska dejavnost na vseh delih sveta
- delovanje inkvizicije in uvajanje seznama prepovedanih knjig
- priznali jezuite

Naloge jezuitskega reda (ustanovitelj Ignacij Loyola – 1534):

- ustanavljali so šole in univerze, v katerih so vzgajali mladino v zaupanju in zvestobi do cerkve in papeža ter jim vcepljali sovraštvo do pripadnikov drugih ver
- postali zaupniki vladarjev in jih spodbujali k boju proti reformaciji

Ukrepi Ferdinanda II.:

- prepovedal vse protestantske verske obrede po mestih in trgih
- zahteval, da predikanti zapustijo slo. mesta
- plemstvu in meščanstvu je v primeru, da se ne povrneta v katolicizem, grozil
- ustanovil je reformacijske komisije, katerih naloga je bila odpravljanje protestantizma in izseljevanje protestantov iz dežel. Komisijo za Štajersko in Koroško je vodil sekovski škof Martin Brenner, za Kranjsko pa ljubljski škof Tomaž Hren. Komisije so temeljito opravile svoje delo: izgnale so protestantske plemiške in meščanske družine, ki se niso hotele katolizirati, rušile protestantske cerkve in pokopališča, sežigale protestantske knjige (z izjemo Dalmatinove Biblije).
- 1597 je v Ljubljani ustanovil jezuitski kolegij, ki se je ukvarjal predvsem z izobraževanjem. Kasneje so kolegije zgradili še v Celovcu, Trstu in Gorici.

Protestantska vera pri kmetih ni bila priljubljena (»kmet mora biti v vsem pokoren oblasti«), ker je obsojala romanja, gradnjo cerkva, čaščenje Marije in svetnikov – temelje nekaj stoletij trajajočega verovanja slo. kmetov. Izjema je bilo le Prekmurje, kjer so kmetje sprejeli protestantizem in kalvinizem (pa tudi okoličani mest Kamnik, Krško in Radovljica ter kmetje katoliško usmerjenih zemljiških gospodov). Predikant = protestantski duhovnik (danes pastor) Kmetje so se raje zatekali k posebnim oblikam ljudske religioznosti => nastale so **sekte**:

- o prekrščevalci
- o štiftarji
- o skakači
- o bičarji
- o mučenci

Sekta **prekrščevalcev** je temeljila na idejah o ponovnem krstu odraslih, o enakosti vseh ljudi na temelju biblijskih nauk, o skupni lastnini in pravicah, da lahko tudi ženske opravljajo duhovniški poklic, o zanikanje vsakršne oblasti.

Sekta novih **štiftarjev** se je pojavila v času hrvaško-slovenskega kmečkega upora. Njeni zagovorniki so se zavzemali za spontano izražanje verskih čustev v obredih, v katerih bi bilo dovoljeno mučenje samega sebe z bičanjem, metanjem na zemljo, skakanjem, z namenom, da bi se jim prikazovali svetniki ali z misijo o bližnjem koncu sveta. Gradili so nove cerkve (nem. Stiften) in kapel, se pogosto udeleževali romanj in procesij ter ustanavljali bratovščine. Živeli so v svobodnih verskih občinah in imeli skupno blagajno.

Oblast je pripadnike te sekte do konca 16. st. zatrla, izjema je bilo le področje Slovenskih goric. Na Štajerskem pa se je sekta še nekaj časa ohranila. Njeni kulturni obredi so prepričali oblast, da gre za primesi čarovništva. Do te sekte je bila opazna velika nestrpnost.